Voordracht de heer Dirk J. Verschoor, bij Verklaring van geen bedenkingen voor het plaatsen van 10 tiny houses voor 10 jaar bij Waaldijk 20 te Dalem.
d.d. 24-08-2021

Geachte raadsleden,
Er is urgentie om met u in contact te komen ter voorkoming van aantasting van Werelderfgoed NHW - Fort bij Vuren.

De situatie: De wethouder ruimtelijke ordening van de gemeente Gorinchem steunt een stedelijk ontwikkelingsproject van 10 prefab woningen in lintbebouwing, in de kernzone en binnen de Verboden Kring van 300m van Fort bij Vuren. De voornaamste motivatie voor de wethouder is om de druk op de woningmarkt te verminderen. Wij, ondergetekenden, hebben een zienswijze ingediend en tevens op 17 juni 2021 een voordracht gehouden in de raad van de gemeente Gorinchem (zie bijlage). In onze voordracht van 17 juni is met klem aandacht gevraagd aan de gemeenteraadsleden voor de bescherming van de Kernkwaliteiten van Werelderfgoed NHW - Fort bij Vuren. Er is spoed aangezien er voor dit bouwplan al een verzoek aan de raadsleden is gedaan om akkoord te gaan, en een verklaring van geen bedenkingen Waaldijk 20 te Dalem af te geven (zie bijlage).

Het zorgelijke is dat deze verklaring van geen bedenkingen de bestaande regelgeving buiten werking stelt! Waardoor andere belanghebbende instanties bij het Werelderfgoed NHW (o.a. Unesco, Provincies, Buurgemeenten) niet worden betrokken bij de planvorming. Dit stedelijk ontwikkelingsproject inclusief het verzoek aan de raadsleden tot het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen staat wederom op de agenda van de gemeenteraadsvergadering van 2 september 2021.

Aan u als raadsleden het klemmende verzoek om vanuit uw rol met betrekking tot het Werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) de wethouder van de gemeente Gorinchem te instrueren om een beslissing uit te stellen totdat er een eenduidig en maatschappelijk gevalueerd Unesco Heritage Impact Assessment (HIA) rapport is. Dit Unesco HIA rapport zou de belangrijkste basis moeten zijn voor de bestuurlijke beslissing van de gemeente Gorinchem. Indien de gemeente Gorinchem de correcte procedure zou hebben gevolgd dan zouden zij als voorbereiding van het besluit o.a. al een HIA hebben uitgevoerd.

In afwezigheid van de HIA evaluatie hebben we zelf een evaluatie uitgevoerd in prioriteitsvolgorde op de kernpunten van de voorgenomen stedelijke ontwikkeling Waaldijk 20 te Dalem op basis van Kernkwaliteiten Nieuwe Hollandse Waterlinie:

1. Regels- Bestemmingsplan Parapluplan Nieuwe Hollandse Waterlinie (Ruimtelijkeplannen.nl): Conflict- Binnen de Verboden Kringen enkel woningvervanging. Geen wijziging bestemmingsplan t.b.v. stedelijke ontwikkeling.
2. Regels- Initiatief in de NHW kernzone moet bijdragen aan het behoud, herstel en de ontwikkeling van de Kernkwaliteiten van de NHW: Conflict- Stedelijke ontwikkeling is aantasting van de Kernkwaliteiten.
3. Regels- Fort bij Vuren is onderdeel van NHW Werelderfgoed: Conflict- Politieke steun met als gevolg aantasting Werelderfgoed door gemeente Gorinchem is onrechtmatig. Geen stedelijke ontwikkeling binnen Verboden Kring 300m.
4. Regels- Evaluatie op basis van het handboek voor beschermen en ontwikkelen Kernkwaliteiten NHW: Conflict- Het tast de Kernkwaliteiten NHW Fort bij Vuren juist aan! (o.a. zichtlijnen en beleving)
5. Regels- In het landelijk gebied tussen de nieuwbouwwijk Hoog Dalem en de hoofdverdedigingslijn van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (bij de Dalemse Zeiving) ligt de uitdaging een aantrekkelijke groene ruimte te ontwikkelen, als afronding van de stad en uitloopgebied voor de inwoners: Conflict- Voor de bewoners van Hoog Dalem is het de recreatieve uitloop bij uitstek voor een rondje door de polder en via de rivierzijde retour. Met name het unieke rustieke karakter

van de Dalemse Zeiving is hierin een rustpunt en geeft een uniek beeld en beleving met Fort bij Vuren aan je zijde. Het verstoren van dit unieke Werelderfgoed beeld met lintbebouwing van woningen notabene in de kernzone van Fort bij Vuren is dan ook een grove schending van het ontwikkelingsperspectief voor. En niet te vergeten - Werelderfgoed is van ons allemaal!

6. Regels- De dijken en overwallen zijn van oudsher vestigingsplaatsen. Hier concentreren zich de dorpen en steden en lintbebouwing langs de dijken: Conflict- Lintbebouwing van 10 prefab woningen in de polder in de kernzone van Fort bij Vuren polder is een schending van de omschreven historische ordening.
7. Regels- Historische polderstructuren van lanen, kades en weteringen: Conflict- Geen stedelijke ontwikkeling in de historische polderstructuren en zeker niet in de kernzone van Fort bij Vuren.
8. Regels- Daar waar de accessen de hoofdverdedigingslijn doorkruisten en de Verboden Kringen over het landschap waren geprojecteerd zijn nog steeds open delen met relatief weinig bebouwing aanwezig: Conflict- Regels van het bestemmingsplan Parapluplan Nieuwe Hollandse Waterlinie. Binnen de Verboden Kringen enkel woningvervanging toegestaan.
9. Regels- Hierbij kan worden aangesloten op de ontwikkeling van een inundatielandschap aan de Lingewaalse zijde, waar ook de historische kade bij de groepsschuilplaatsen hersteld wordt: Conflict- Schending door het verstoren van het werelderfgoed beeld en de beleving op de kade van de groepsschuilplaatsen en daarbij zichtbaar de lintbebouwing van 10 prefab woningen op de achtergrond.
10. Regels- Kernkwaliteit. Inundatiestelsel: Conflict- Verstoring van beeldkwaliteit met lintbebouwing woningen en parkeerterrein bewoners bij artefarcten en klompenpad Fort bij Vuren.
11. Regels- Kernkwaliteit. Openheid en groen en rustig karakter landschap binnen de Verboden kringen: Conflict- De lintbebouwing van tien prefab woningen aan de Dalemse Zeiving heeft de uitstraling van een nieuwbouwwijk en een aantasting van de beleving van het fruitteelt erfensemble. Door het doorlopende proces van boomsterfte (ziekte) en verdringing van de dicht opeen aangelegde Landgoed boomrand is deze al sterk uitgedund en ook in de winter zijn de woningen volledig zichtbaar van Fort bij Vuren.
12. Regels- Ontwerprichtlijnen. Voor de Waterlinie is het van belang dat ruimtelijke ingrepen in het rivieracces de zichtbaarheid, beleefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van de Vestingdriehoek behouden en versterken. Hierbij is de karakteristieke ruimtelijke opbouw van het rivierenlandschap van belang, evenals het doorgaande karakter van de landschapsstructuren en de beleefbaarheid van de Waterliniewerken: Conflict- Lintbebouwing van woningen is verstoring van ruimtelijke opbouw, doorgaand karakter landschapsstructuren en de beleefbaarheid.
13. Regels- Er is relatief weinig bebouwing. Terughoudend wordt omgegaan met nieuwbouw in het landschap: Conflict-Conform Bestemmingsplan Parapluplan Nieuwe Hollandse Waterlinie enkel woningvervanging toegestaan.
14. Regels- Het merendeel van de erven in het landschap van de NHW heeft een agrarische oorsprong. Erfontwikkeling is maatwerk. Relatie met het landschap – Straatvorming door aaneengesloten bebouwing moet voorkomen worden in het landelijk gebied: Conflict- Er is sprake van lintbebouwing van woningen en straatvorming.
15. Regels- Erfbeplanting. De kwaliteit van een erf wordt in belangrijke mate bepaald door de erfbeplanting. In de meer besloten landschappen was beschutting minder noodzakelijk, waardoor deze erven vaak opener van karakter zijn: Conflict- Waaldijk 20 is van oorsprong een agrarisch fruitteeltbedrijf. De kwaliteit van het fruitteelterfensemble wordt bepaald door de hierop aansluitende erfbeplanting. Echter de toegevoegde dichte boomaanplant sluit niet aan op het fruitteelterfensemble maar diende slechts het doel om aan de Landgoedseisen met 30% begroeiing te voldoen.

16. Regels- Een stevige erfbeplanting maakt het vaak ook makkelijker om veranderingen in het erf op te nemen: Conflict- De boomaanplant sluit niet aan op het fruitteelterfensemble. Door de onnatuurlijke aanplant van bomen zijn deze de hoogte ingeschoten en vindt er momenteel door boomziekten(schimmel) en verdringing jaarlijks een sterke reductie plaats. Waardoor de boomrand jaarlijks slinkt en de stedelijke lintbebouwing zichtbaar en van invloed op het beeldkwaliteit vanaf Fort bij Vuren. De zichtbaarheid van de woningen is in de winter uiteraard volledig en een aantasting van de beeldkwaliteit en beleving vanaf Fort bij Vuren.

Samenvattend: De stedelijke ontwikkeling (10 stuks 6m hoge prefab woningen in lintbebouwing) binnen de Verboden Kring van 300m naast Fort bij Vuren draagt op geen enkele wijze bij aan het behoud, herstel en de ontwikkeling van de Kernkwaliteiten van de NHW. In tegendeel het tast de Kernwaarden juist aan!

Bovenstaande regels uit het handboek voor beschermen en ontwikkelen Kernkwaliteiten Nieuwe Hollandse Waterlinie:

- NHW Kernkwaliteiten & Ontwerprichtlijnen pagina 33 & 93
- Erven in de Waterlinie, pagina 95-97

De gemeente Gorinchem heeft voor donderdag 2 september de vervolgsessie in de agenda opgenomen met bijgaande raadsinformatie als voorbereiding van een te nemen besluit: Citaat ruimtelijke onderbouwing - De tiny houses zijn niet zichtbaar vanaf de openbare weg en zullen opgaan in de boomgaard, ruimtelijk of stedenbouwkundig bestaat er daarom geen bezwaar tegen het plan! Deze minimale ruimtelijke onderbouwing is Werelderfgoed onwaardig en met het daaraan gekoppeld verzoek om een verklaring van geen bezwaar aan de raadsleden is het ronduit schrijnend! En volledig in strijd met onze bovenstaande NHW evaluatie. Eveneens totaal onacceptabel in relatie met een Unesco Heritage Impact Assesment (HIA).

Aan de raadsleden verzoeken we met klem het volgende:

De NHW, inclusief Fort bij vuren, heeft als Werelderfgoed een groot Nationaal en Internationaal belang en de raadsleden dienen zich daaromtrent te informeren en daarnaar te handelen. De Unesco geeft aan dat zij vanaf september een inhoudelijke reactie kunnen geven en dat zullen we moeten respecteren. De bovenstaande evaluatie van de stedelijke ontwikkeling toont de aantasting van de Kernwaarden van Fort bij Vuren eenduidig aan. De gemeenteraad moet zijn verantwoordelijkheid nemen om tot een zorgvuldige afweging te komen die recht doet aan alle belangen en juridische eisen van besluitvorming (zorgvuldigheid, rechtmatigheid). De manier van handelen van de wethouder (en daarmee het college van B&W) is dat niet tav de volledigheid (er zit een groter plan achter dit voorstel waarover niet is gecommuniceerd), zorgvuldigheid (er wordt een onvolledig beeld geschetst van de belangen), oneigenlijk gebruik van verkorte procedures waarmee belangen van derden worden geschaad, onvolledige toetsing van wettelijke vereisten en het tussentijds wijzigen van procedures (kruimelgevallen regeling, verklaring van geen bedenkingen). De raad wordt feitelijk bewust verkeerd geinformeerd en gevraagd een besluit te nemen op onvolledig en onjuist advies. In feite een doodzonde voor een bestuurder! Mocht de raad overgaan tot een besluit dat dit mogelijk wordt gemaakt, dan rest niets anders dan een bestuursrechtelijke procedure. De uitkomst daarvan zal afgewacht moeten worden om onherstelbare schade te voorkomen en geeft de Unesco dan ook de tijd om hun verantwoording m.b.t. het Werelderfgoed te kunnen nemen.

Met vriendelijke groet,
Dirk J. Verschoor
Linieteam Waaloever Noord (tevens Ensemble Linielandschap Waterschap Rivierenland m.b.t. dijkversterking)

Dit initiatief tot voorkoming van aantasting van Werelderfgoed NHW - Fort bij Vuren wordt binnen de Vestingdriehoek gesteund door:
Stichting Respectvolle omgang Hoge Maasdijk – Ter bescherming (o.a. Woonwijk Op ’t Loev) Werelderfgoed NHW vestingstad Woudrichem
Stichting Mooi en Duurzaam Gorinchem – Ter bescherming van o.a. aantasting historische zichtlijnen door windmolens van vestingstad Gorinchem - Werelderfgoed NHW

